

Loksa Linnavalitsus
Tallinna tn 45
74806 Loksa
Harjumaa

7.03.2024 nr 9.5-2.2/23-
24/25/35

**Loksa Gümnaasiumi haldusjärelevalve
õiendi kinnitamine**

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Loksa Gümnaasiumi haldusjärelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul pärast ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Inna Mikli
peaekspert

Koopia: Loksa Gümnaasium

Inna Mikli
735 0579
inna.mikli@hm.ee

Lisa
KINNITATUD
Haridus- ja Teadusministeeriumi
õigus- ja personalipoliitika osakonna
järelevalve valdkonna peaeksperdi korraldusega
„Loksa Gümnaasiumi haldusjärelevalve õiendi kinnitamine“

LOKSA GÜMNAASIUMI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Loksa Gümnaasium (edaspidi *kool*) on Loksa Linnavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav munitsipaalõppeasutus aadressil Tallinna tn 47, Loksa 74806, Harjumaa.
2. Haldusjärelevalvet teostati Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 15.11.2023 korralduse nr 9.5-2.2/23-24/25/2 „Haldusjärelevalve algatamine Loksa Gümnaasiumis“ alusel.
3. Järelevalves selgitati, kas koolis on eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamisel lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, riiklikes õppekavades ning teistes õigusaktides sätestatust; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja riigikeele oskuse tase vastavad kehtestatud nõuetele ning kas eesti keele ja eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise või metoodikakoolitusi; kas koolis hinnatakse eesti keele ja eestikeelse aineõppe kvaliteeti ning tulemuslikkust ning kavandatakse sellest lähtudes arendustegevusi.
4. Järelevalvet eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamise üle teostas Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi Inna Mikli, eksperdina oli kaasatud Keeleameti järelevalveosakonna Tallinna ja Harjumaa järelevalvetalituse peainspektor Janika Lindpere.
5. Järelevalve algas 15.01.2024.
6. Järelevalves vesteldi kooli pidaja esindaja, direktori, õppealajuhataja, eesti keele ja eesti keeles õpetavate õpetajatega, õpilaste, lapsevanemate ja hoolekogu esindajatega, tutvuti kooli vaadeldava valdkonna dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekandeid.

KOKKUVÕTE

Loksa Gümnaasium on Loksa linnas tegutsev eesti ja vene õppekeelega munitsipaalüldhariduskool, mis korraldab õpet põhikooli I–III ja gümnaasiumiastmes. Seisuga 16.01.2024 õppis koolis 224 õpilast. Põhikoolis on eestikeelsed õpilased a- ja muu kodukeelega õpilased, keda kokku on 98, b-klassides. Gümnaasiumiosas on lennud, kuid muu kodukeelega õpilased, keda on 12, õpivad mitmeid aineid eraldi rühmades.

Koolil on kaks õppekava: Loksa Gümnaasiumi õppekava ja Loksa Gümnaasiumi põhikooli õppekava, põhikooli õpilased õpivad uue, 2023. aastal kehtestatud põhikooli õppekava ja gümnaasiumi õpilased 2022. aastal kehtestatud õppekava järgi.

Õppekavade üldosad vajavad muutmist ja täiendamist. Põhikooli õppekava põhjal on 6., 7., 8. ja 9.b klassi nädalakoormus suurem, kui seadusega lubatud. Õppekava tunnijaotustabelites on vigu, mõnes lahttris tundide arvud puuduvad, mõne aine puhul ei anna klasside tundide arvud kokku liites kooliastme tundide arvu kokku ja seetõttu ei ole võimalik aru saada, mitu tundi neid aineid õpetatakse. Sõnastus vajab täpsustamist. Ainekavad ei ole valdkonnakavadesse koondatud, kohati ei vasta õpitulemused ja õpisisu riiklike õppekavadega sätestatule. Mitmed gümnaasiumi kursuste kavad puuduvad.

Kooli päevakava on direktor kinnitanud aastal 2021, dokumendis on tundide ajad ning ajad, mil koolis töötavad huviringid ja pikapäevarühmad ning toimuvad konsultatsioonid. Tunniplaani kinnitas direktor viimati 08.01.2024 ning järelevalve ajal sellest tunniplaanist ka lähtuti.

Õppetöö korraldamisel on aluseks kooli õppekava tunnijaotustabelid, mille kohaselt 6., 7., 8. ja 9.b klassi nädalakoormus on suurem, kui õigusaktidega lubatud. Lisaks tunnijaotustabelitega sätestatud lubatud maksimaalset nädalakoormust ületavatele tundidele on mitmetel klassidel tunniplaanis klassijuhatajatund, mida tunnijaotusplaanis ei ole ja mis veelgi õpilaste nädalakoormust suurendab.

Kooli vene õppekeele 1.–4.b klassi õpilased õpivad varase keelekümluse metoodika alusel kõiki õppeaineid, v.a keeled, eesti keeles. 5.b ja 9.b klassis on 40%, 6.b, 7.b ja 8.b klassis 60% ainetest eesti keeles. Kehalise kasvatuse, tööõpetuse ja tehnoloogi tundides on eesti- ja muukeelsed õpilased koos, tunnid toimuvad eesti keeles. Kooli gümnaasiumiosas on lennud, 10. klass õpib kõiki aineid, v.a võõrkeeled, eesti keeles, 11. ja 12. klass õpivad osa aineid eesti ja osa vene keeles. Õpilastel on eestikeelse aineõppe hulka arvatud ka inglise, saksa ja prantsuse keel. Kooli juhtkonna sõnul õpetatakse neid keeli eesti keele baasil.

Klassipäevikud on e-koolis, tunnid on õigeaegselt sisse kantud, olemas on hinded, kodused tööd, kommentaarid. Mõned vene keeles õpetavad aineõpetajad on päevikut vene keeles täitnud.

Koolis on 42 õppe- ja kasvatusala töötajat, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded: direktor, õppealajuhataja ja 40 õpetajat. Direktori, õppealajuhataja ja 30 õpetaja ehk 32 pedagoogilise töötaja (76,2%) kvalifikatsioon vastab nõuetele, 10 õpetajal (23,8%) nõuetele vastavat kvalifikatsiooni ei ole. Õpetajad annavad kokku 677 tundi, sealhulgas kvalifikatsiooninõuetele vastavad õpetajad 508 (75%) ja õpetajad, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, 169 (25%) tundi.

Positiivse asjaoluna saab esile tõsta õpetajate keeleoskuse. Koolis töötab 31 pedagoogi, kes peavad oskama eesti keelt C1-tasemel: direktor, õppealajuhataja ja 29 õpetajat. Kõigil neil on vajalik keeletase olemas ning nende seas on suur eesti emakeelega töötajate osakaal. Lisaks on koolis 11 õpetajat, kelle puhul on nõutav B2 keeleoskuse tase. Vajalik tase on neist kümnel (91%), seejuures viiel on C1-tase või eesti keel emakeeleks. Seega on koolis kokku 36 pedagoogi, kes oskavad eesti keelt C1-tasemel. Ühel õpetajal vajalik B2 keeletase puudub. Käesoleval õppeaastal käib eesti keele kursustel kaks kooli õpetajat.

Eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika kursustel on aastatel 2018–2023 osalenud kaheksa kooli pedagoogi, nende seas õppealajuhataja, kokku 558 tunni ulatuses.

Haridusasutus peab tagama õpilastele eripedagoogi, logopeedi, koolipsühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse. Koolis tugispetsialistid puuduvad, kuid psühholoogiteenuse osutamiseks on pidaja kahe ettevõttega lepingud sõlminud.

Järelevalves vaadeldi kaheksat tundi, nende seas kolme eesti keele ja viit eestikeelset ainetundi. Vaadeldud tundides kasutasid õpetajad õpilastele eakohast eesti keelt. Tunnid olid õpilastele jõukohased ja varem õpituga seotud. Õpetajate roll oli suur, õpilastel arendati eelkõige kuulamisoskust, rääkida said nad vähe.

Eesti keele õppimist toetab eestikeelne koolikeskkond: eestikeelsed sõnad ja teated klasside ja üldkasutatavate ruumide seintel. Vene- ja eestikeelsetel õpilastel on mitmed tunnid koos, kõik kooli üritused ja huviringid on eestikeelsed. Lisaks korraldavad õpetajad augustikuus keelekümbluslaagrit. Linnas on palju huvitegevust, milles osalevad koos nii eesti- kui venekeelsed lapsed.

Kooli eesti keele kui teise keele põhikooli lõpueksamite tulemused on vabariigi keskmise lähedased, eesti keele kui emakeele tulemused on viimasel õppeaastal oluliselt paranenud. Matemaatikaeksami tulemused on vabariigi keskmisest veidi kõrgemad. Gümnaasiumi riigieksamite tulemused on vabariigi keskmisest pisut paremad.

Kool esitas ettevõtliku kooli kvaliteedihindamise standardi põhjal koostatud sisehindamise aruande, milles ei ole eesti keele ja eesti keeles õppimise ja õpetamisega seonduvat analüüsitud, õppe- ja kasvatustöö tugevusi ja parendusvaldkondi välja toodud ei ole. Eesti keele õppimise ja õpetamisega seonduvat on kirjeldatud ja analüüsitud viimase kolme õppeaasta kokkuvõtetes ning lisaks ka dokumendis „Eestikeelne aineõpe“ ja mõttekoja koosoleku kokkuvõttes.

Arengukavas on toodud mitmed eesti keele õpetamisega seotud prioriteedid. 2023/2024. õppeaasta üldtööplaanis, mille direktor kehtestas oktoobris 2023, on eesti keele õpetamisega seotud mitmed eesmärgid. Kuid nii arengukavas kui üldtööplaanis on tegevusi esitatud üldsõnaliselt ja planeeritud arengukava perioodiks või terveks õppeaastaks. Dokumentidest ei selgu, millal ja millises ulatuses midagi teha kavatsetakse. Seega pole võimalik arengukava ega tööplaani täitmist konkreetselt hinnata.

Käesolev õiend saadeti kooli pidajale ja kooli direktorile ärakuulamisele 21.02.2024.

OLUKORRA KIRJELDUS

Loksa Gümnaasium on Harjumaal Loksa linnas tegutsev munitsipaalüldhariduskool, mis korraldab õpet põhikooli I–III ja gümnaasiumiastmes. Seisuga 16.01.2024 õppis koolis 224 õpilast. Kooli õppekeeled on eesti keel ja vene keel. 1.–9. klassis on kaks paralleeli, a-klassides õpitakse eesti keeles, b-klassides on üldjuhul vene või muu kodukeelega õpilased, kellel on nii eesti- kui venekeelset aineõpet, 1.–4.b klassis rakendatakse varast keelekümblust. Kooli gümnaasiumiosas on lennud, 10. klass õpib kõiki aineid, v.a võõrkeeled, eesti keeles, 11. ja 12. klass õpivad osa aineid eesti ja osa vene keeles.

1. Kooli õppekava ja õppekavast lähtuv õppekorraldus

1.1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses (edaspidi *PGS*) on sätestatud, et koolil tuleb riiklike õppekavade alusel koostada kooli õppekava (edaspidi *õppekava*), mis on õpingute alusdokument ja milles tuuakse eelkõige välja kooli eripärast tulenevad valikud. Õppekava ja selle muudatused kehtestab direktor, eelnevalt tuleb need arvamuse andmiseks esitada kooli õppenõukogule, hoolekogule ja õpilasesindusele.

Järelevalves oli küll vaatluse all eesti keele õppega seonduv, kuid kuna õppekava on tervikdokument, käsitleti käesolevas õiendis õppekava tervikuna ning hinnati õppekava vastavust põhikooli riiklikule õppekavale¹ (edaspidi *PRÕK*), põhikooli lihtsustatud riiklikule õppekavale² (edaspidi *PLRÕK*) ja gümnaasiumi riiklikule õppekavale³ (edaspidi *GRÕK*).

1.2. Koolis on kaks õppekava: Loksa Gümnaasiumi põhikooli õppekava ja Loksa Gümnaasiumi õppekava. Õppealajuhataja sõnul õpib põhikool uue, 2023. aastal kehtestatud põhikooli õppekava ja gümnaasium 2022. aastal kehtestatud õppekava järgi.

1.2.1 Loksa Gümnaasiumi põhikooli õppekava (edaspidi *põhikooli õppekava*) kehtestas direktor 21.08.2023⁴, eelnevalt arutasid dokumenti õppenõukogu⁵, hoolekogu⁶ ja õpilasesindus⁷. Kehtestamise käskkirjale on lisatud õppekava üldosa, ainekavad puuduvad. Juhime tähelepanu, et õppekava on tervikdokument, mis koosneb üldosast ja valdkondlikest ainekavadest, ning kehtestamise käskkirjale tuleb lisada ka ainekavad.

1.2.2. Loksa Gümnaasiumi õppekava (edaspidi *õppekava*) on korduvalt muudetud, viimati 05.10.2022 ja 09.12.2022. Muudatused on läbi arutanud õppenõukogu ja õpilasesindus, 05.10.2022 kehtestatud õppekava muudatused ka hoolekogu. Direktori käskkirjale on lisatud õppekava üldosa, kuid ainekavasid mitte. Viimase, 09.12.2022 õppekava muudatusega on puudutatud gümnaasiumiastme eesti keele õpet ja sätestatud, et alates 2023/2024. õppeaastast õpitakse 10. klassis kõiki õppeaineid, v.a vene keel, eesti keeles, 11. ja 12. klass jätkavad 60% ulatuses eestikeelse aineõppega. Seda muudatust on arutanud õppenõukogu⁸ ja õpilasesindus⁹. Kas hoolekogu muudatust arutas, esitatud dokumentidest ei selgu. Muutmise käskkirjale on lisatud vaid muudetud õppekava punkt. Õigusselguse tagamiseks peaks dokumenti kehtestades lisama kehtestamise dokumendile ka vastavasisulise dokumendi ehk kehtestamise otsusele õppekava koos kõigi selle lisadega: oluline on, et dokumendi lisad on selle lahutamatud osad.

1.3. Õppekavades on esitatud läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, hindamise korraldus, õpilaste ja vanemate teavitamise kord, õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, õpetajate koostöö ja töö planeerimise ning töökavade koostamise põhimõtted. Kooli eripära õppekavades eraldi punktina välja toodud ei ole, kuid seda on kirjeldatud dokumendi erinevates osades.

1.4. Põhikooli õppekava üldosa ei ole kooskõlas õigusaktidega ning vajab täiendamist ja muutmist.

1.4.1. Seaduses¹⁰ on sätestatud põhikooli õpilase suurim lubatud nädalakoormus õppetundides, PRÕKis¹¹ on toodud kohustuslike ainete nädalatundide arvud ja määratud, kui palju võib kooliastmes olla vaba tunniressurssi, mille kasutamise otsustab kool oma õppekavaga¹². Seejuures peab vaba tunniressurss mahtuma maksimaalse lubatud nädalakoormuse sisse. Kooli

¹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

² Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“.

³ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“.

⁴ Direktori 21.08.2023 käskkiri nr 1-4/28.

⁵ Õppenõukogu 05.04.2023 koosoleku protokoll nr 1-3/5.

⁶ Hoolekogu 30.05.2023 koosoleku protokoll nr 1-2/4.

⁷ Õpilasesinduse 08.05.2023 koosoleku protokoll nr 3-2/10.

⁸ Õppenõukogu 31.11.2022 koosoleku protokoll nr 1-3/2.

⁹ Õpilasesinduse 05.12.2022 koosoleku protokoll nr 3-2/6.

¹⁰ PGS, § 25 lg 2.

¹¹ PRÕK, § 15 lg 3.

¹² PRÕK, § 15 lg 4.

põhikooli õppekava punktis 4.1 on kirjutatud, et hoolekogu otsusega on 7.b klassil nädalakoormus 31 tundi, 8.b ja 9.b klassil koormus 33 tundi. Hoolekogul puudub pädevus seadusega sätestatud suurimat nädalakoormust ületavat tundide arvu kehtestada.

1.4.2. Põhikooli õppekava¹³ põhjal on koolis kohustuslikud tunnid ja nn lisatunnid, mille hulka arvestatakse kooli poolt määratud valikainete tunnid ja kohustuslike ainete lisatunnid, mis võimaldavad süvendatult töötada. Dokumendis on eraldi punktides välja toodud 2023/2024.¹⁴ ja 2024/2025. õppeaasta¹⁵ tundide jaotustabelid, mõlema aasta kohta on eri tabelid a- ja b-klassidele. 2023/2024. õppeaasta tunnijaotusplaanis on 6.b ja 7.b klassil ettenähtud 30 asemel 31 tundi nädalas. Tunnijaotustabeli a-klasside osas on vigu: II kooliastmes on 9 kohustuslikku inglise keele tundi ning lisatunde ei ole, kuid kokkuvõttvas S-lahtris on number 11; arvutiõpetuses kohustuslikke tunde ei ole, lisatunde on 2 ja ka kokkuvõttvas lahtris on 2, kuid arvutiõpetuse tund on märgitud nii 4., 5. kui ka 6. klassile. Tunnijaotustabelis on üks ettevõtluse ja rahatarkuse lisatund, kuid kokkuvõttev lahter on tühi ning 4. ja 5. klassile tunde märgitud ei ole, 6. klassi lahtrisse on märgitud 0. Seega jääb õppekava põhjal selgusetuks, kui palju II kooliastmel arvutiõpetuse tunde ikkagi on ja millistes klassides ning kas koolis õpetatakse ettevõtlust ja rahatarkust või mitte. 2024/2025. õppeaasta a-klasside tunnijaotustabelis vigu ei ole, kuid mõned lisatundide ja kokkuvõttvad lahtrid on tühjaks jäetud ning seetõttu on keeruline tunde kokku arvutada. Tunnijaotustabeli b-klasside osas on täitmata lahtreid ja vigu, näiteks III kooliastmel on bioloogias viis kohustuslikku tundi ja üks lisatund ning kokkuvõttvas lahtris on number kuus, kuid 7. ja 9. klassil on kaks tundi ja 8. klassil üks tund ehk kokku viis tundi. Muusikaõpetuses on kohustuslike tundide lahtris number üks, lisatunde ei ole, kuid kokkuvõttvas lahtris on kolm ning nii 7., 8. kui 9. klassil on üks muusikatund ehk kokku kolm tundi. Õppekava põhjal jääb selgusetuks, kui palju III kooliastme klassides bioloogia- ja muusikatunde on. Ka selgub tunnijaotustabelist, et 6.b ja 7.b klassil on lubatud 30 asemel 31 tundi, 9.b klassil lubatud 32 asemel 33 tundi. Kooli põhikooli õppekava tunnijaotustabelites on vene ja saksa keele sihttase B1, kuid B-võõrkeele sihttase on A2. A-võõrkeele sihttase põhikooli lõpus on B1, kuid kooli põhikooli õppekava tunnijaotusplaanis on kirjutatud B2. Kooli õppekava tunnijaotustabelid tuleb õigusaktidega¹⁶ kooskõlla viia.

1.5. Lisaks tuleks põhikooli õppekava üldosa täiendada järgnevalt toodud punktides.

1.5.1. Koolis on keelekümblusklassid, kuid nende õppekorraldust selgitatud ei ole. Õppekavas peaks kirjeldama, mille poolest keelekümblusklassid kooli teistest klassidest erinevad.

1.5.2. Juhime tähelepanu, et koolil tuleb arvestada PRÕKi uues redaktsiooniga, mis juba kehtib ja mille järgi tuleb õpetama hakata hiljemalt 01.09.2024. Põhikooli õppekava punktis 4.4.5 on kirjeldatud õppekava läbivate teemade käsitlemist, üheks teemaks on „Teabekeskond“. Juhime tähelepanu, et vastavalt uuele PRÕKile¹⁷ on teema nimetuseks „Teabekeskond ja meediakasutus“, kooli õppekavas tuleb nimetust täpsustada.

1.5.3. Uues PRÕKis¹⁸ on sätestatud, et koolis, kus õpet viiakse läbi nii PRÕKi kui ka PLRÕKi alusel, tuleb esitada kooli õppekava osana nii ainevaldkondade kavad, mis lähtuvad PRÕKist, kui ka õppeainete ainekavad ja/või tegevusvaldkondade kavad, mis lähtuvad PLRÕKist. Kooli põhikooli õppekava punktis 7.3.7 on kirjeldatud PLRÕKi alusel tavaklassis õppiva õpilase toetamist, kuid puuduvad täiendavad viited PLRÕKile ning vastavaid lisasid ei esitatud.

¹³ Loksa Gümnaasiumi põhikooli õppekava, p 4.1.

¹⁴ Loksa Gümnaasiumi põhikooli õppekava, p 4.2.

¹⁵ Loksa Gümnaasiumi põhikooli õppekava, p 4.3.

¹⁶ PGS, § 25 lg 2; PRÕK, § 15 lg 3.

¹⁷ PRÕK, § 14 lg 3.

¹⁸ PRÕK, § 24 lg 5.

Õppealajuhataja sõnul on kooli 9. klassis üks lihtsustatud õppekava õpilane, kes õpib individuaalsete õppekavade alusel, tal on osa tunde klassiga koos ja osa individuaalselt. Õpilane lõpetab käesoleva õppeaasta kevadel kooli.

1.6. Gümnaasiumi õppekava üldosa ei ole kooskõlas õigusaktidega ning vajab täiendamist ja muutmist.

1.6.1. Kooli õppekava üldosas on loetletud gümnaasiumi kohustuslikud kursused ja valikkursused, sh riigikaitse. GRÕKi¹⁹ 11.03.2023 kehtestatud redaktsiooni järgi kuuluvad riigikaitse teooriakursused kohustuslike valikkursuste hulka, muudatus jõustus 01.09.2024. Kursuste jaotus kooli õppekava üldosas vajab täpsustamist.

1.6.2. GRÕK²⁰ sätestab, et kool peab B1 sihttasemega võõrkeele puhul välja töötama ja pakkuma nelja valikkursust, kooli õppekava põhjal on kursusi vähem. Õppealajuhataja sõnul on tegemist eksitusega, B1 sihttaseme kursusi on gümnaasiumis kokku kuus. Ka e-kooli andmetel on gümnaasistidel B1 sihttaseme kursusi kuus.

1.7. Lisaks tuleks gümnaasiumi õppekava üldosa täiendada järgnevalt toodud punktides.

1.7.1. Õppekava sõnastus on kohati arusaamatu või mitmeti mõistetav, näiteks on dokumendis kirjutatud, et tähtsustatakse väärtusi, mis aitavad kaasa ühiskonna inimvara ning riigi majanduslikule arengule²¹, et toetatakse õpilase individuaalsetest eripäradest ja isiklikest huvidest tulenevate haridusvajaduste rahuldamist²², et gümnaasiumiõpilane omab iseseisvust²³. Kuna õppekavas on rõhutatud²⁴, et kool seisab eesti keele säilimise eest ja eesti keele õppele pööratakse erilist tähelepanu, siis võiks dokumendi sõnastust korrigeerida.

1.7.2. Juhime tähelepanu, et koolil tuleb arvestada GRÕKi uues redaktsiooniga, mis juba kehtib ja mille järgi tuleb õpetama hakata hiljemalt 01.09.2024. Õppekava üldosas vajavad täpsustamist ning GRÕKi uue redaktsiooniga kooskõlla viimist sotsiaalne ja kodanikupädevus ning ettevõtlikkuspädevus, samuti teema „Teabekeskond ja meediakasutus“.

1.8. Õppekavas on sätestatud²⁵, et alates 2023/2024. õppeaastast õpitakse 10. klassis kõiki aineid, v.a vene keel, eesti keeles, ning et eesti ja vene keelt õpitakse tasemerühmades. 11. ja 12. klass jätkavad endise õppekava järgi ning õpivad 60% õppeainetest eesti keeles. 2024/2025. õppeaastal õpivad 10. ja 11. klass ning 2025/2026. õppeaastast nii 10., 11. kui 12. klass kõiki aineid eesti keeles.

1.9. Põhikooli õppekava ainekavad ei ole PRÕKiga kooskõlas, ainekavades on järgnevalt toodud vastuolud.

1.9.1. PRÕKi²⁶ põhjal koosneb kooli õppekava üldosast ja ainevaldkondade kavadest. Kooli põhikooli õppekava ainekavad on esitatud õppeainete kaupa, mitte ainevaldkondlike tervikdokumentidena.

¹⁹ GRÕK, § 11 lg 5.

²⁰ GRÕK, lisa „Võõrkeeled“, p 1.2.

²¹ Loks Gümnaasiumi õppekava, p 3.2.

²² Loks Gümnaasiumi õppekava, p 3.2.

²³ Loks Gümnaasiumi õppekava, p 3.4.2.

²⁴ Loks Gümnaasiumi õppekava, p 3.4.1, 3.4.2.

²⁵ Loks Gümnaasiumi õppekava, p 4.3.

²⁶ PRÕK, § 24 lg 5.

1.9.2. Tunnijaotusplaanis on keelekümbelklassides vene keel emakeelena ja eesti keel teise keelena, kuid nimetatud ainekavasid ei esitatud.

1.9.3. Õppekava üldosas on kirjas, et B-võõrkeelena saab õppida vene või saksa keelt. Saksa keele ainekava esitatud ei ole.

1.9.4. Matemaatika ainekavas puuduvad mõned I kooliastme õpitulemused (selgitab murdude $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ ja $\frac{1}{5}$ tähendust, leiab nende murdude põhjal osa arvust; joonestab ristküliku ja ruudu; joonestab võrdkülgse kolmnurga; mõõdab õpitud hulknurkade külgede pikkused ja arvutab nende ümbermõõdu).

1.9.5. Keemia ja 7. klassi loodusõpetuse ainekavad on koostatud PRÕKi kehtetu redaktsiooni alusel.

1.9.6. Ajaloo 5. klassi ainesisu ja õpitulemused ei ole kooskõlas.

1.9.7. Kehalise kasvatus ainekava ujumise õpitulemused ei ole PRÕKi lisas „Kehaline kasvatus“ kirjeldatud I või II kooliastme ujumise õpitulemustega kooskõlas.

1.10. Kooli õppekava kõik gümnaasiumi ainevaldkonna kavad on GRÕKiga vastuolus, neid tuleb täiendada ja muuta. GRÕKis²⁷ on sätestatud, et õppekava koosneb üldosast ja valdkonniti koondatud kohustuslike kursuste kavadest. Kooli õppekavas on esitatud kõik kursuste kavad õppeainete kaupa ning puuduvad tervikdokumendid, sh valdkonnakavade üldosad.

1.10.1. Vene keele kui B1 sihttaseme võõrkeele ainekavas puuduvad kursuste õpitulemused, VI kursuse puhul on puudu ka õppesisu.

1.10.2. Kooli esitatud õppekavas puuduvad kitsa ja laia matemaatika ainekavad, kehalise kasvatus ainekava ning inimeseõpetuse ainekava kohustuslik perekonnaõpetuse kursus.

1.11. Seadus sätestab²⁸, et direktor kehtestab kooli päevakava, mis kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli päevakava üheks osaks on tunniplaan²⁹. Kooli päevakava on kinnitatud aastal 2021³⁰, dokumendis on sätestatud tundide ajad ning õppekavaväliseks tegevuseks mõeldud ajad. 1.–3. klassi õpilastel on 5. ja 6. tunni ajal pikapäevarühm või huvitegevus, 7. tunni ajal on kas pikapäevarühm, huvitegevus või konsultatsioon ning seejärel kuni kella 18-ni veel huvitegevus. 3.–6. klassi õpilastel on 5. ja 6. tunni ajal huvitegevus, 7. tunni ajal kas huvitegevus või konsultatsioon ning siis kuni kella 18-ni huvitegevus, 7.–12. klassi õpilastel on 6. tunni ajal kas tund või huvitegevus, 7. ja 8. tunni ajal huvitegevus või konsultatsioon ning siis kella 18-ni huvitegevus.

1.12. Direktor on kinnitanud käesoleva õppeaasta tunniplaani kolmel korral, viimati II poolaasta alguses³¹, käskkirjale on lisatud klasside tunniplaan, õpetajate tunniplaan ja ruumide

²⁷ GRÕK, § 19 lg 5.

²⁸ PGS, § 25 lg 6.

²⁹ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

³⁰ Direktori 09.03.2021 käskkiri nr 1-4/17.

³¹ Direktori 08.01.2024 käskkiri nr 1-4/8.

tunniplaani. Lisaks on direktor kinnitanud³² õpilaste individuaaltundide plaani. Päevakava vastab nõuetele.

1.13. Kool peab õppetööd korraldades lähtuma õppekavast, mis on kooli õpingute alusdokument³³. Kooli tunniplaan ei ole õppekava tunnijaotusplaaniga kooskõlas. Tunniplaani põhjal on 4.–11. klassidel igal nädalal klassijuhatajatund, mida õppekava tunnijaotusplaaniga ette nähtud pole ja millega koos 4.–9. klassidel on tunde rohkem, kui seadus lubab. Õpilaste, õpetajate ja hoolekogu liikmete sõnul on kooli õpilastele kõikides tundides, ka klassijuhatajatunnis, osalemine kohustuslik. Kool peab viima oma tunniplaani PRÕKi ja kooli õppekava tunnijaotusplaaniga kooskõlla ning tagama, et ei ületata maksimaalset lubatud nädalakoormust.

1.14. Kooli õppekeeled on eesti keel ja vene keel. 1.–9. klassis on kaks paralleeli, a-klassides õpitakse eesti keeles, b-klassides on üldjuhul vene või muu kodukeelega õpilased, kellel on nii eesti- kui venekeelset aineõpet. 1.–4.b klassis rakendatakse varast keelekümblust, kõiki õppeained, v.a vene keelt, õpitakse eesti keeles, inglise keele puhul on abikeeleks eesti keel. 5.b ja 9.b klassis õpitakse 40%, 6.b, 7.b ja 8.b klassis 60% ainetest eesti keeles. Kooli gümnaasiumiosas on lennud, 10. klass õpib kõiki aineid, v.a võõrkeeled, eesti keeles, 11. ja 12. klass õpivad osa aineid eesti ja osa vene keeles. Gümnaasistidel on palju keelekursusi, lisaks eesti, vene ja inglise keelele õpitakse ka saksa ja prantsuse keelt. Koolis on loetud ka võõrkeeletunnid ja -kursused eestikeelsete ainete hulka. Õppealajuhataja, direktori ja pidaja sõnul on võõrkeelte puhul koolis abikeeleks, milles reegleid selgitatakse ja sõnade tähendusi õpetatakse, eesti keel. Kool on esitanud pidaja kaudu ministeeriumile põhikooli eestikeelse aineõppe toetusmeetme aruanded. Gümnaasiumi eestikeelse õppe proportsioone kontrollis 2013. ja 2015. aastal maavalitsus, kontrolli tulemusena valminud õiendis olid eestikeelsed ained, k.a võõrkeeled, välja toodud ning kooli tegevus õigeks loetud. Koolijuhi ja õppealajuhataja sõnul on nad eespool kirjeldatu tõttu heauskselt arvanud, et eestikeelsete ainete proportsioon on õige.

1.15. Seadus³⁴ sätestab, et gümnaasiumi õppekeeleks on eesti keel ning täpsustab³⁵, et kooli või klassi õppekeeleks saab lugeda keelt, milles toimuv õpe moodustab vähemalt 60% riiklikes õppekavades määratud väikseimast lubatud õppekoormusest. See tähendab, et eesti keeles omandatud gümnaasiumihariduse ning seda kinnitava gümnaasiumi lõputunnistuse väljastamiseks peab gümnaasiumi lõpetamiseks minimaalselt 60% õppest olema õpilasel läbitud eesti keeles.

Keeleseaduse³⁶ kohaselt loetakse haridus eesti keeles omandatuks juhul, kui vähemalt 60% õppetööst on toimunud eesti keeles ning isik, kes on eesti keeles omandanud gümnaasiumihariduse, ei pea eesti keele tasemeeksamit sooritama³⁷. See tähendab, et õpilasele väljastatava gümnaasiumi lõputunnistusega kinnitab kooli direktor, et õpilane on läbinud gümnaasiumi jooksul minimaalselt 60% õppest eesti keeles ning õpilase keeleoskustaset saab lugeda võrdväärseks C1 keeletasemega. Kui kool annab teadlikult välja valedel alustel lõputunnistuse, mis ei peegelda tegelikku õpilase poolt läbitud eestikeelse õppe mahtu, toimitakse teadlikult õigusvastaselt ning pannakse toime oluline rikkumine.

³² Direktori 08.01.2023 käskkiri nr 1-4/9.

³³ PGS, § 17 lg 1.

³⁴ PGS, § 21 lg 3.

³⁵ PGS, § 21 lg 1.

³⁶ Keeleseadus, § 26 lg 4.

³⁷ Keeleseadus, § 26 lg 3.

Nõue korraldada gümnaasiumis eestikeelset õpet vähemalt 60% ulatuses on kehtinud alates 2010. aastast, samast ajast on kehtinud ka põhimõtte arvestada võõrkeeleeõpe muus keeles korraldatavaks õppeks, st ülejäänud 40% hulka. Tegemist ei ole uue või hiljutise nõudega, säte, et gümnaasiumi keeletunnis suheldakse peamiselt õpitavas võõrkeeles, oli ka GRÕKi varasemates redaktsioonides, näiteks 17.01.2011³⁸ ja 26.04.2021³⁹ jõustunud redaktsioonides.

Kuigi võõrkeeleeõppe arvestamine on toimunud juba üle kümne aasta samadel alustel, viidi õigusselguse tagamiseks GRÕKi 11.03.2023 redaktsiooni sisse säte⁴⁰, et koolis või klassis, kus õpe toimub osaliselt, kuid mitte rohkem kui 40% ulatuses muus keeles, tagab kool oma õppekavaga eesti kirjanduse, Eesti ajaloo, ühiskonnaõpetuse, muusika ja geograafia õpetamise eesti keeles, seejuures võõrkeeleeõpe arvestatakse muus keeles korraldatava õppe osaks. Asjaolu, et võõrkeeleeõpe tuleb arvestada muus keeles korraldatava õppe osaks, toetavad GRÕKi ja PRÕKi lisadest leitavad võõrkeelte ainevaldkonna kavad. GRÕKis⁴¹ on toodud välja, et gümnaasiumi keeletunnis suheldakse õpitavas võõrkeeles. Ka PRÕKi uues redaktsioonis⁴² on sätestatud, et keeletunnis suheldakse peamiselt õpitavas võõrkeeles. Seega tuleb võõrkeeleeõpe arvestada muus keeles korraldatava õppe osaks ning koolil tuleb tagada piisavas mahus eestikeelseid ainekursuseid. Tegemist ei ole uue, alles 01.09.2024 jõustuva nõudega, nagu eespool viidatud, oli see riikliku õppekava lisades ka varem sätestatud.

1.16. Klassipäevikud on e-koolis. Tunnid on korrektselt sisse kantud, päevikutes on hinded, kodused ülesanded, info ja märkused. Õpetajate sõnul täidavad nad päevikut tunni toimumise päeval hiljemalt kell 16, kannavad sisse päeva jooksul saadud hinded, kodused ülesanded, info selle kohta, millised õppevahendid tuleb järgmiseks tunniks kaasa võtta, kuid ka märkused ja teated vanematele. Järelevalvajatega vestelnud õpetajate sõnul täidavad nad päevikut eesti keeles, kuid päevikutes olid mõne ainetunni, näiteks matemaatika sissekanded venekeelsed.

1.17. Ettepanekud direktorile

- 1.17.1. Dokumente kehtestades lisada õigusselguse tagamiseks kehtestamise dokumendile ka vastavasisuline dokument ehk õppekava kehtestamise otsusele õppekava koos kõigi selle lisadega, et oleks üheselt mõisteta, milline dokument kehtestatud on.
- 1.17.2. Koondada põhikooli ja gümnaasiumi õppekavad ühte dokumenti, et kooli õppekava moodustaks ühtse terviku ning õppekava osad oleksid paremini jälgitavad.
- 1.17.3. Täpsustada õppekava sõnastust, et see oleks kõikidele huvilistele üheselt mõisteta.
- 1.17.4. Rõhutada õppekavas rohkem kooli eripära, et oleks aru saada, mille poolest kool teistest õppeasutustest erineb.
- 1.17.5. Esitada õppekavas keelekümbuse põhimõtted, et oleks üheselt arusaadav, mille poolest see metoodika erineb.
- 1.17.6. Tagada, et kooli dokumendid, k.a klassipäevikud, oleksid vastavalt keeleseaduse § 10 lõikele 1 eestikeelsed.

1.18. Ettekirjutused pidajale

- 1.18.1. Tagada kooli põhikooli õppekava üldosa vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ järgmistes osades. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
 - 1.18.1.1. Tagada, et põhikooli õppekava tekst oleks kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 sätestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktis 1.4.1 kirjeldatule.

³⁸ GRÕK, lisa „Võõrkeeled“, p 3.1.2.

³⁹ GRÕK, lisa „Võõrkeeled“, p 2.2.2.

⁴⁰ GRÕK § 11 lõige 3.

⁴¹ GRÕK lisa 7, p 2.1.1.

⁴² PRÕK, lisa 8, p 2.1.1.

- 1.18.1.2. Tagada, et põhikooli õppekava punktides 4.2 ja 4.3 olevad tunnijaotustabelid vastaksid põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 3 sätestatule, võttes aluseks käesoleva õiendi punktis 1.4.2 kirjeldatu.
- 1.18.2. Tagada kooli gümnaasiumi õppekava üldosa vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ järgmistes osades. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 1.18.2.1. Tagada, et gümnaasiumi õppekava kursuste jaotus vastaks Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 11 lõikes 5 sätestatule vastavalt käesoleva õiendi punktis 1.6.1 kirjeldatule.
- 1.18.2.2. Tagada, et kooli õppekavas kirjeldatud B1 sihttasemega võõrkeele kursuste arv vastaks Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisa „Võõrkeeled“ punktis 1.2 sätestatule, võttes aluseks käesoleva õiendi punktis 1.6.2 kirjeldatu.
- 1.18.3. Tagada kooli põhikooli õppekava ainekavade vastavus Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ järgmistes osades. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 1.18.3.1. Tagada, et kooli õppekava ainekavad oleksid vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikele 5 valdkonnakavadesse koondatud.
- 1.18.3.2. Tagada, et õppekava oleks vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikele 1 õpingute alusdokument: et ainekavad vastaksid õppekava üldosas toodud tunnijaotusplaanidele, lisada käesoleva õiendi punkti 1.9.2 alusel keelekümlusklasside vene keele kui emakeele ja eesti keele kui teise keele ainekavad ning punkti 1.9.3 alusel saksa keele ainekava või muuta tunnijaotusplaani.
- 1.18.3.3. Täiendada matemaatika ainekavas I kooliastme õpitulemusi vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas „Matemaatika“ sätestatule ja käesoleva õiendi punktis 1.9.4 kirjeldatule.
- 1.18.3.4. Tagada, et keemia, 7. klassi loodusõpetuse ning kehalise kasvatuse ainekava ujumise õpitulemused oleksid Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ ja selle lisadega „Loodusained“ ja „Kehaline kasvatus“ kooskõlas vastavalt käesoleva õiendi punktides 1.9.5 ja 1.9.7 toodud selgitustele.
- 1.18.3.5. Tagada, et 5. klassi ajaloo ainekava ainesisu ja õpitulemused oleksid Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisaga „Sotsiaalsained“ kooskõlas vastavalt käesoleva õiendi punktis 1.9.6 toodud selgitustele.
- 1.18.4. Tagada kooli gümnaasiumi õppekava kursuste kavade vastavus Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ järgmistes osades. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 1.18.4.1. Tagada, et kooli õppekava kursuste kavad oleksid vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõikele 5 valdkonnakavadesse koondatud.
- 1.18.4.2. Lisada vene keele kursuste õpitulemused ja 6. kursuse õppesisu vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisas „Võõrkeeled“ sätestatule ja käesoleva õiendi punktis 1.10.1 kirjeldatule.
- 1.18.4.3. Lisada puuduvad kitsa ja laia matemaatika, kehalise kasvatuse ainekavad ning inimeseõpetuse ainekava kohustuslik perekonnaõpetuse kursuse kava vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik

- õppekava“ lisades „Matemaatika“, „Kehaline kasvatus“ ja „Sotsiaalsed“ sätetule ja käesoleva õiendi punktis 1.10.2 toodud selgitustele.
- 1.18.5. Tagada, et õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus vastaks põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 3 sätetule. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 1.18.6. Tagada, et tunniplaan oleks vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikele 1 vastavuses kooli õppekavas sätestatud tunnijaotusplaaniga, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.13 esitatud selgitustest. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

2. Kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskus

2.1. Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust seaduses⁴³ sätestatud nõuetele ja võrreldi EHISesse kantud andmete (väljavõtted 05.12.2023 ja 12.01.2024) vastavust kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, on koolis 42: direktor, õppealajuhataja ja 40 õpetajat. Direktori, õppealajuhataja ja 30 õpetaja kvalifikatsioon vastab nõuetele, 10 õpetajal nõuetele vastavat kvalifikatsiooni ei ole.

Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) õpetaja (koormus 2 tundi: riigikaitse gümnaasiumiastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 2) õpetaja (koormus 12 tundi: ajalugu III kooliastmes 6, II kooliastmes 3 tundi; ühiskonnaõpetus III kooliastmes 2 tundi, II kooliastmes 1 tund) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 3) õpetaja (koormus 11 tundi: muusika gümnaasiumiastmes 1 tund, III kooliastmes 3, II kooliastmes 5 ja I kooliastmes 2 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 4) õpetaja (koormus 24 tundi: kehaline kasvatus gümnaasiumiastmes 2, III kooliastmes 6, II kooliastmes 8 ja I kooliastmes 8 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 5) õpetaja (koormus 23 tundi: õpiabirühm II kooliastmes 10 ja I kooliastmes 13 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 6) õpetaja (koormus 13 tundi: matemaatika III kooliastmes 3 ja II kooliastmes 10 tundi) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 7) õpetaja (koormus 19 tundi: ajalugu gümnaasiumiastmes 3, III kooliastmes 6 ja II kooliastmes 4 tundi; inimene ja õigus gümnaasiumiastmes 1 tund; ühiskonnaõpetus gümnaasiumiastmes 2, III kooliastmes 2 tundi ja I kooliastmes 1 tund) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 8) õpetaja (koormus 18 tundi: bioloogia gümnaasiumiastmes 2 ja III kooliastmes 6 tundi; keemia gümnaasiumiastmes 2 ja III kooliastmes 6 tundi; loodusõpetus II kooliastmes 2 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 9) õpetaja (koormus 30 tundi: lai matemaatika gümnaasiumiastmes 16 ja matemaatika III kooliastmes 13 tundi; majandusõpetus gümnaasiumiastmes 1 tund) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 10) õpetaja (koormus 17 tundi: eesti keel teise keelena III kooliastmes 11 ja II kooliastmes 6 tundi) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.

2.2. Koolis ei vasta kvalifikatsioon kehtestatud nõuetele kümnel õpetajal. Neljal neist on võimalik saavutada nõuetekohane kvalifikatsioon, taotledes õpetajakutset. Kuuel õpetajal

⁴³ PGS, § 74¹.

puuduvad nii nõutav magistritaseme haridus kui õpetajakutse, direktori sõnul ei õpi neist keegi magistriõppes. Seega ei ole nendel õpetajatel võimalik lähimate aastate jooksul nõutavat kvalifikatsiooni saavutada.

Seadus⁴⁴ sätestab, et koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. 40 õpetajast on nõutav kvalifikatsioon 30-l (75%). EHise ja koolis kontrollitud andmetel annavad õpetajad kokku 677 õppetundi, neist 508 tundi (75%) annavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane, ja 169 tundi (25%) õpetajad, kellel nõutav kvalifikatsioon puudub. Koolis on olemas kvalifitseeritud aineõpetajad, kes saavad kvalifikatsioonita õpetajatele tuge pakkuda. Neljal kvalifikatsioonita õpetajal on olemas magistrikraad, nad võivad koheselt õpetajakutset taotleda. Eeltoodust lähtuvalt on koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

2.3. PGSi⁴⁵ kohaselt kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ja teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise korra kooli hoolekogu. Kooli hoolekogu on vastava dokumendi kehtestanud⁴⁶.

2.4. Haridusasutuse juht peab tegema kõik endast sõltuva, et täita õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohad kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogidega. Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus ning kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine⁴⁷. Sellisel juhul korraldab direktor aasta jooksul uue avaliku konkursi. Koolis ei vasta kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele kümme õpetajat, neist neljaga on sõlmitud tähtajatud töölepingud.

2.5. PGSi⁴⁸ kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse. Koolis tugispetsialistid puuduvad, kuid pidaja on sõlminud psühholoogiteenuse pakkumiseks käsunduslepingud OÜga Znaika-kool ja mittetulundusühinguga Toetus. Eripedagoogi, logopeedi ja sotsiaalpedagoogi teenuse pakkumiseks lepinguid sõlmitud ei ole. Nii kooli juhtkonna kui pidaja sõnul on tugispetsialiste otsitud, kuid konkursid on ebaõnnestunud. Momendil osaletakse koos teiste Ida-Harju omavalitsustega projektis, mille eesmärk on õpilasi toetada, selle projekti kaudu käib koolis mänguterapeut. Õpetajate hinnangul oleks koolis tugispetsialiste väga vaja ja nad on ka ise tuttavaid tugispetsialiste oma kooli kutsunud, kuid tulemusteta. Kuna koolis tugispetsialiste ei ole, ei saa nad ka õpilaste keeleõpet toetada.

2.6. Pedagoogide riigikeeleoskuse taset reguleerib Vabariigi Valitsuse määrus⁴⁹, mis sätestab, et õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppealajuhatajad ning eesti keele ja eesti keeles

⁴⁴ PGS, § 74 lg 9.

⁴⁵ PGS, § 73 lg 1¹ p 8.

⁴⁶ Hoolekogu 28.04.2014 koosoleku otsus nr 5.

⁴⁷ PGS, § 74 lg 7.

⁴⁸ PGS, § 37 lg 2.

⁴⁹ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“.

õpetavad õpetajad peavad eesti keelt oskama C1-tasemel⁵⁰, kõik ülejäänud pedagoogid vähemalt B2-tasemel⁵¹.

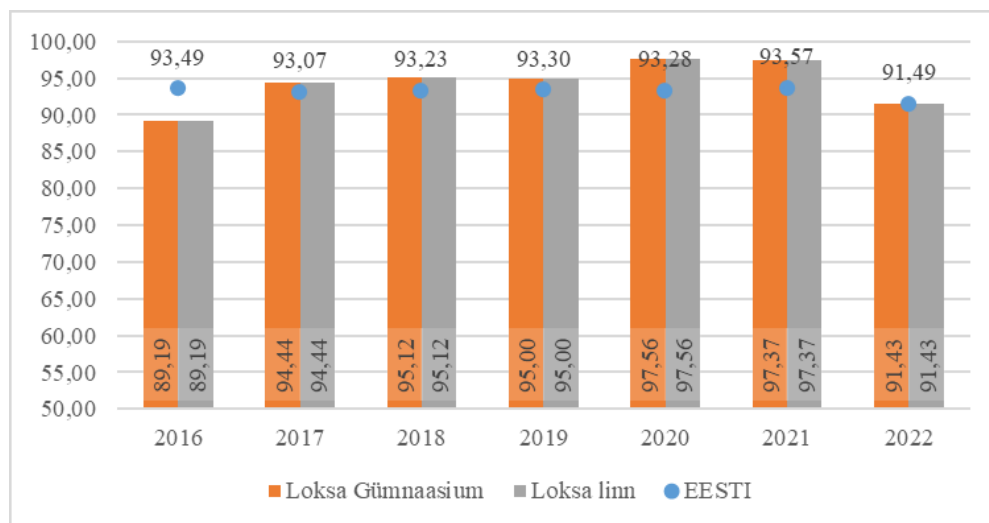
2.6.1. Järelevalves selgus, et koolis on 31 pedagoogi, kellel on nõutav C1 keeleoskuse tase: direktor, õppealajuhataja ja 29 õpetajat. Nende seas on 11 eesti keele õpetajat, kellest viis õpetavad eesti keelt, neli eesti keelt teise keelena ning kaks nii eesti keelt kui eesti keelt teise keelena. Kõigil 31 pedagoogil on nõutav C1 keeleoskuse tase, suur osa nendest räägib eesti keelt emakeelena.

2.6.2. Koolis töötab 11 õpetajat, kelle ametikohal on vajalik osata eesti keelt B2-tasemel. 10 (91%) õpetaja keeleoskuse tase vastab nõuetele, neist viie jaoks on eesti keel emakeel või nad oskavad eesti keelt C1-tasemel. Ühe (9%) õpetaja keeleoskuse tase nõuetele ei vasta ning Keeleamet on teinud⁵² talle 2023. aastal ettekirjutuse sooritada eesti keele B2-taseme eksam.

- 1) Õpetaja (koormus 8 tundi: bioloogia gümnaasiumiastmes 2, III kooliastmes 3 tundi; keemia gümnaasiumiastmes 1 tund ja ja III kooliastmes 2 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.

Kõikidest kooli õppe- ja kasvatusala töötajatest on vajalik keeleoskuse tase 41 (97,6%) pedagoogil, nõutud keeletase puudub 1 (2,4%) pedagoogil. C1 keeleoskuse tase on kooli 42 pedagoogist 36-l (85,7%).

EHISE andmetel on koolis olnud eesti keele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal enamasti Eesti keskmisest kõrgem (joonis 1).

Joonis 1. Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele põhikoolis, %.

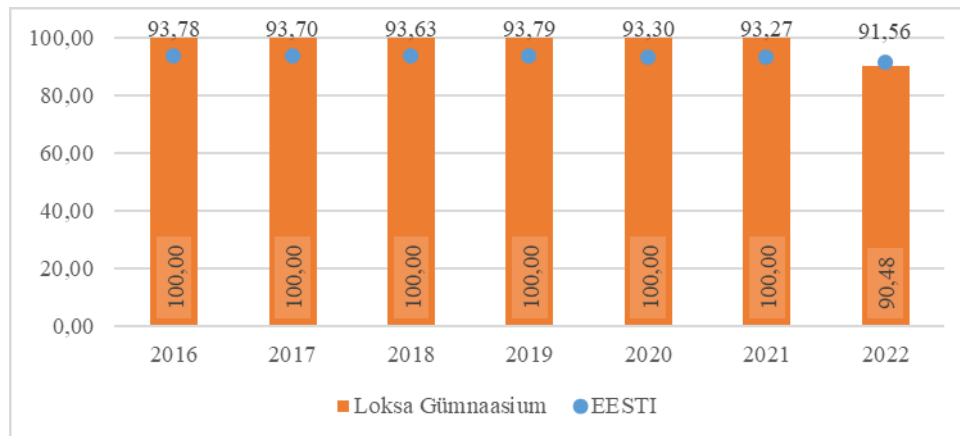
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Riigikeele oskuse nõuetele vastavad koolis peaaegu kõik õpetajad (joonis 2).

⁵⁰ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6 ja 7.

⁵¹ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 8 p 6.

⁵² Keeleameti akt nr 16022.

Joonis 2. Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele gümnaasiumis, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

2.7. EHISes ei ole andmeid, et kooli õpetajad oleksid viimaste aastate (2018–2023) jooksul eesti keele kursustel osalenud. Õppealajuhataja sõnul käib momendil eesti keele kursustel kaks kooli õpetajat.

2.8. Eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika kursustel osales aastatel 2018–2023 seitse kooli õpetajat kokku 519 tunni ulatuses ning õppealajuhataja 39 tunni ulatuses.

Õpetajate arvates on koolitused kasulikud ja nad tahavad neist osa võtta, kuid sageli on vajalikel koolitustel või kursustel osalejate arv limiteeritud ning end täiendama pääseda keeruline. Õpetajad käivad ka kolleegide tunde vaatamas ning möödunud õppeaastal andis näidistunni üks kooli vilistlane, koolis on loomisel tundide videoteek. Kolleegide tundide vaatamine on õpetajate sõnul kasulik ja huvitav, samuti hindavad nad seda, kui keegi nende tundi vaatab ja kommenteerib, kuid töökoormuse tõttu on tundide vaatamiseks vähe aega.

2.9. Ettepanekud direktorile

- 2.9.1. Soovitada kvalifikatsiooninõuetele mittevastavatel õppe- ja kasvatusala töötajatel esimesel võimalusel kutset taotleda ning toetada ja motiveerida neid kutse omandamisel.
- 2.9.2. Soovitada õpetajatel, kel nõutud tasemeharidus puudub, õppima asuda ja toetada neid tasemehariduse omandamisel.
- 2.9.3. Sõlmida nende õpetajatega, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, tähtajalised töölepingud.
- 2.9.4. Julgustada eesti keelest erineva emakeelega õpetajaid osalema eestikeelsetel koolitustel ja kasutama eestikeelset meediat, et eesti keele oskust parandada.
- 2.9.5. Innustada eesti keelest erineva emakeelega ja eesti emakeelega õpetajaid omavahel eesti keeles suhtlema, et ületada keelebarjäär ja saavutada parem eesti keele oskus.
- 2.9.6. Leida eesti keele ja eesti keeles õpetavatele õpetajatele võimalusi õppida teiste koolide kogemustest ning osaleda õpetajavahetuse projektides, et tuua kooli uusi ideid, kogemusi, metoodikaid.

2.10. Ettekirjutused pidajale

- 2.10.1. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 74¹ esitatud nõuetele, lähtuda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetest 6, 7 ja 9 ning tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.12.2024. Täitmise tähtaeg: 01.01.2025.

- 2.10.2. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 74¹ esitatud nõuetele, lähtuda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetes 6, 7 ja 9 ning tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad ja kes ei ole asunud seda omandama hiljemalt 01.08.2024. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.10.3. Tagada koolis eripedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikele 2 ning § 74¹ lõikele 7. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.10.4. Tagada koolis logopeedi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikele 2 ning § 74¹ lõikele 10. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.10.5. Tagada koolis sotsiaalpedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning § 74¹ lõikest 9. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

3. Eesti keele ja eestikeelse aineõppe korraldus

3.1. Koolis õppis 16.01.2024 EHISe andmetel 224 õpilast. Põhikooliosas on kaks paralleelklassi, eesti ja muu kodukeelega õpilased õpivad eri klassides, 98 venekeelset õpilast b-klassides. 1.–4.b klass õpivad varase keelekümbluse metoodika järgi, 5.b ja 9.b klassis õpitakse 40% ning 6.b, 7.b ja 8.b klassis 60% ainetest eesti keeles. Kooli gümnaasiumiosas on lennud, kus on nii eesti kui muu kodukeelega õpilased. Gümnaasiste on kokku 22, neist vene kodukeelega õpilasi 12. Kooli 10. klass õpib kõiki aineid, v.a keeled, eesti keeles, 11. ja 12. klassis on paljudes ainetundides gümnaasistid keele põhjal rühmadesse jaotatud.

3.2. Järelevalves vaadeldi, kuidas on eesti keele ja eestikeelne aineõpe korraldatud. Külastati kaheksat tundi: 11.b, 6.b ja 4.b eesti keele tundi ning 9.b geograafia-, 8.b ajaloo-, 4.b loodusõpetuse, 3.b matemaatika- ja 2.b inimeseõpetuse tundi.

Tunnivaatlustel viibis kooli esindajana õppealajuhataja, kes andis õpetajatele vaadeldud tundide kohta esmast tagasisidet. Õppealajuhataja rääkis, et külastab sageli tunde, õpetajad kinnitasid, et ta seda teeb, ning väitsid, et saadud tagasiside on neile abiks. Õppealajuhataja sõnul on koolis kokkulepe, et iga pedagoog külastab õppeaasta jooksul vähemalt üht kolleegi tundi.

Vaadeldud tundides kasutasid õpetajad õpilastele eakohast sõnavara, õpilased kuulasid õigesti kõlavat aine- ja suhtluskeelt. Kohati oli õpetajate kõnetempo kiire, kuid nad kordasid oma mõtteid piisavalt ning vajadusel sõnastasid oma laused ümber.

Õpetajad tutvustasid tunni alguses tunni teemat ja tunnis tehtavat, kuid ei sõnastanud õpioskuste eesmärgi ning seetõttu ei antud ka tunni lõpus tagasisidet eesmärkide täitmise kohta. Õpiülesanded olid seotud igapäevaeluga. Teemakäsitus oli enamasti õpilastele ea- ja jõukohane ning varem õpituga seotud.

Ühes tunnis oli näha kõikide osaoskuste toetamist, tehti ka rühmatööd. Enamikus tundidest arendati ainult kuulamisoskust, vähesel määral ka kirjutamis- ja lugemisoskust, kuid rääkimise osakaal jäi kohati olematuks. Tunnid olid üles ehitatud nii, et peamine roll oli õpetajal, õpilastel oli vähe võimalusi arvamust avaldada ja küsimusi esitada ning neid kaasati vähe hindamisprotsessi.

Aine- ja keeleõppe lõiming oli nõrk. Enamikes vaadeldud ainetundidest puudusid keele-eesmärgid. Mingil määral pöörati tähelepanu õigekeelsusele, seletati suuliselt sõnu. Õpetajad kohandasid õppematerjali õpilastele jõukohaseks.

Vaadeldud tundides vastas õpilaste keeletase vähemalt eesti keele kui teise keele keele-eesmärkidele, kuid oli ka tunde, kus ülesehitus ei võimaldanud õpilaste keeletaset hinnata, sest nende vastused ja küsimused olid napisõnalised.

Paaris tunnis kasutati käitumisoskuste mängu ehk VEPA metoodikat.

Klassid on varustatud tänapäevaste tehniliste vahenditega, õpetajatel on arvutid, projektorid, interaktiivsed tahvlid ning tehnilisi vahendeid kasutati peaaegu igas tunnis.

Paljudes klassiruumides ei ole võimalik toole ja laudu kiiresti ja kergesti ümber paigutada, ainult ühes vaadeldud tunnis oli see võimalik ja seda ka tehti.

Klassiruumide seintel on Eesti ja maailma riikide kaardid, algklassides grammatikatabelid, tunnireeglid, sõnad, väljendid, laste tööd. Üldkasutatavates ruumides on eestikeelsed sildid ja infomaterjalid, kooli veebileht on eestikeelne. Füüsiline keskkond toetab õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimist ning õpilaste aine- ja keeleõppe arengut.

3.3. Õppealajuhataja sõnul toetavad eesti keele õpet eestikeelsed üritused ja õppekäigud, kõik kooli huviringid (looduring, sportmängud, kergejõustik, algklasside liikumismängud) on eestikeelsed. Pidaja esindaja rääkis, et ka linnas on eestikeelset huvitegevust, näiteks ujumine, jalgpall ja suusatamine, kus vene õpilased on eestlastega koos. Õpetajate sõnul on nad augustikuus õpilastele keelekümbaluslaagreid korraldanud. Mõned pedagoogid on teinud mõnikord a- ja b-klassidele ühiseid tunde, mõned tunnid, näiteks kehaline, tööõpetus ja tehnoloogia, ongi a- ja b-klassidel alati koos. Mõned õpilased on proovinud eestikeelse paralleelklassi tunnis käia ja mõni ongi paralleelklassi õppima jäänud. Õpetajate sõnul on eestikeelsed aineõpikud vene õpilastele liiga rasked, muukeelsete õpilaste õpetamiseks mõeldud materjale on väga vähe.

3.4. Hoolekogu liikmetest lapsevanemate sõnul on keelekümbuluse metoodika järgi õppivatel 1.–4. klassi õpilastel lihtsam, kuid 5.–9. klassi õpilastel on mitmeid õppeaineid eesti keeles õppida väga raske.

3.5. Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased said küsimustest aru ja vastasid eesti keeles. Õpilaste sõnul neile meeldib eesti keelt õppida ning nad saavad aru, et seda on vaja, kuid eestikeelne aineõpe on kohati raske. Eesti keelt kasutavad nad ka huviringides. Vestlustel selgus, et paljud vene- ja eestikeelsed õpilased suhtlevad omavahel. Õpilased ütlesid, et eestikeelsed aineõpikud on väga keerulised, ning arvasid, et õppematerjalid tuleks läbi mõelda nii, et nad toetaksid ka eestikeelset aineõpet.

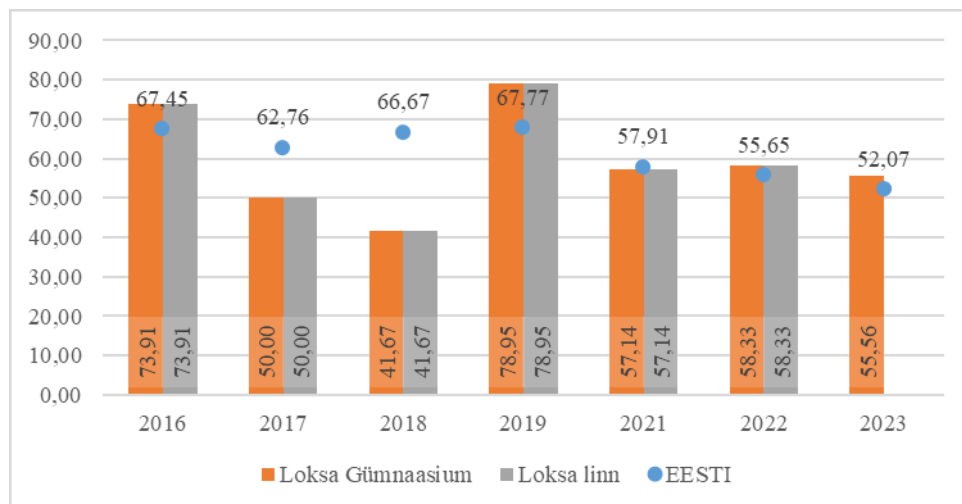
3.5. Ettepanekud direktorile

- 3.5.1. Soovitada õpetajatel oma tundidele aine-, keele- ja õpioskuste eesmärgid seada, et oleks võimalik tunnis saavutatut analüüsida.
- 3.5.2. Soovitada õpetajatel kasutada õppetegevuses aktiivset suhtlust võimaldavaid õppeviise ja metoodilisi võtteid, et arendada õpilaste eestikeelset sõnavara, väljendus- ja suhtlemisoskust.
- 3.5.3. Tagada tingimused, et võimaldada kommunikatiivset keeleõpet soodustav füüsiline õppekeskkond.
- 3.5.4. Pöörata tähelepanu, et õpetajad arendaksid aine- ja keeleõppes võrdselt kuulamis-, lugemis-, rääkimis- ja kirjutamisoskust.
- 3.5.5. Leida võimalusi õpetajate metoodiliste oskuste täiendamiseks, et parandada õpitulemusi.

- 3.5.6. Leida võimalusi korraldada õpilastele veelgi enam eestikeelset õppekavavälisest tegevust, et nende keeleoskust arendada.
- 3.5.7. Innustada eesti- ja venekeelseid õpilasi omavahel suhtlema, et keelebarjääri ületada.
- 3.5.8. Kavandada ja pakkuda nõrgema eesti keele oskusega õpilastele rohkem õppekavaväliseid ettevõtmisi ja tegevusi, mille käigus nad saavad omandada eesti sõnavara ja harjutada eesti keeles suhtlemist.
- 3.5.9. Korraldada muu kodukeele ja eesti kodukeelega õpilastele veelgi enam ühiseid ainetunde, et erikeelsete õpilaste suhtlemisvõimalusi suurendada ja keeleoskust arendada.

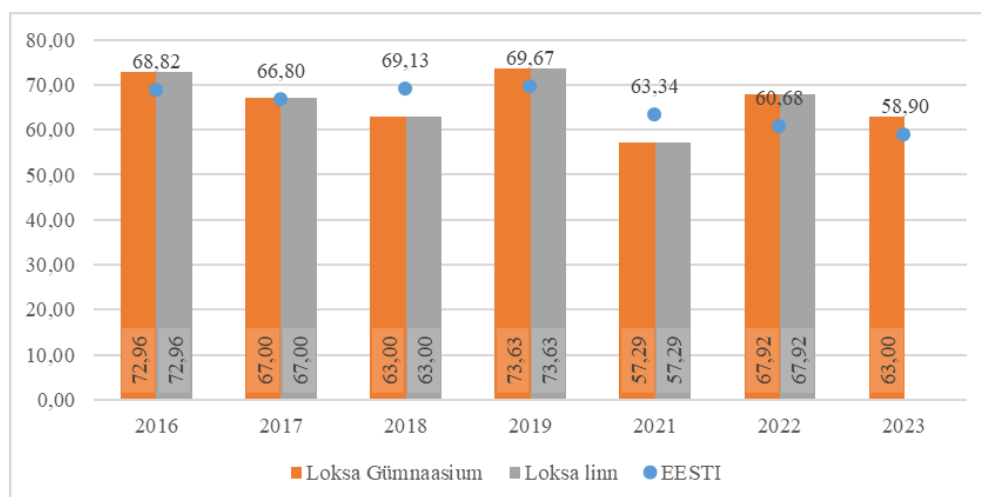
4. Eesti keele õppe tulemuslikkus

4.1. Põhikoolis on eesti keeles B1 keeletaseme saavutanute osakaal olnud Eestis B1-keele taseme saavutanute osakaalust pisut kõrgem (joonis 3).

Joonis 3. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1-taseme saavutanute osakaal kokku, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

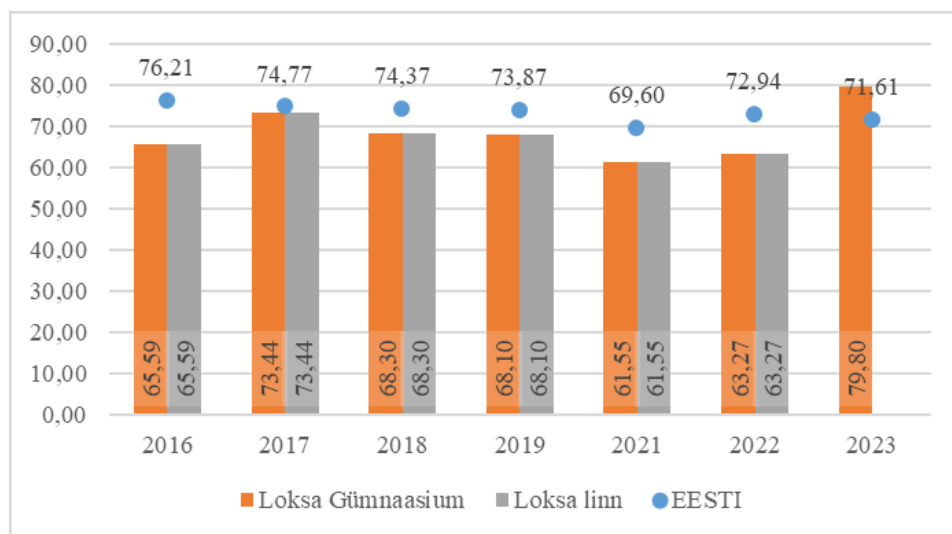

Joonis 4. Lõpueksamite tulemused: eesti keel teise keelena kokku.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Kui eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksami tulemused on olnud nii Eesti keskmisest madalamad kui kõrgemad ning õppekeelt arvesse võttes on olnud kõrgemad kui vene

õppekeeles Eestis üldiselt, siis eesti keele põhikooli lõpueksami tulemused on olnud aastate lõikes oluliselt Eesti keskmisest madalamad. Erandiks on viimane, 2023. aasta, kui eesti keele põhikooli lõpueksami tulemus oli oluliselt Eesti keskmisest kõrgem (joonis 5).

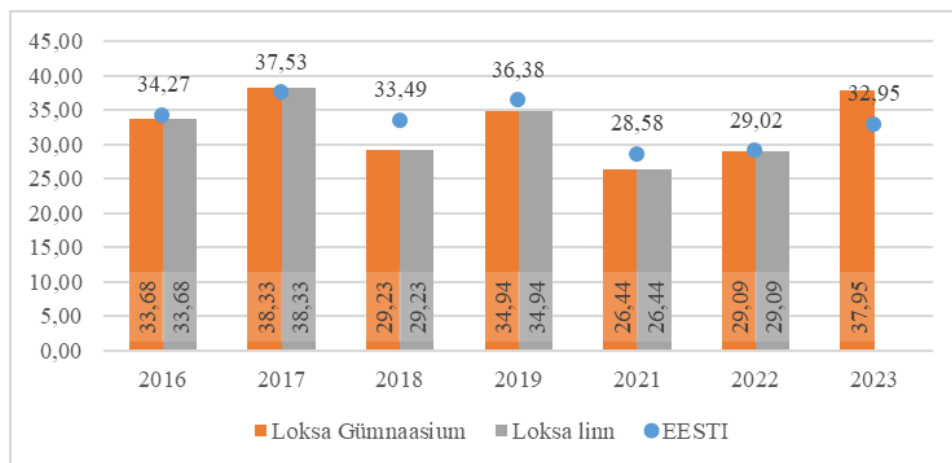

Joonis 5. Lõpueksamite tulemused: eesti keel kokku.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Eesti keele lõpueksamit teevad eelkõige need, kes õpivad eesti keeles. Enne 2023. aastat olid koolis eesti keele eksami tulemused pigem kehvad. 2023. aasta tulemus oli oluliselt kõrgem nii sama aasta Eesti keskmisest kui ligi 15 punkti kõrgem viimase paari aasta tulemusest.

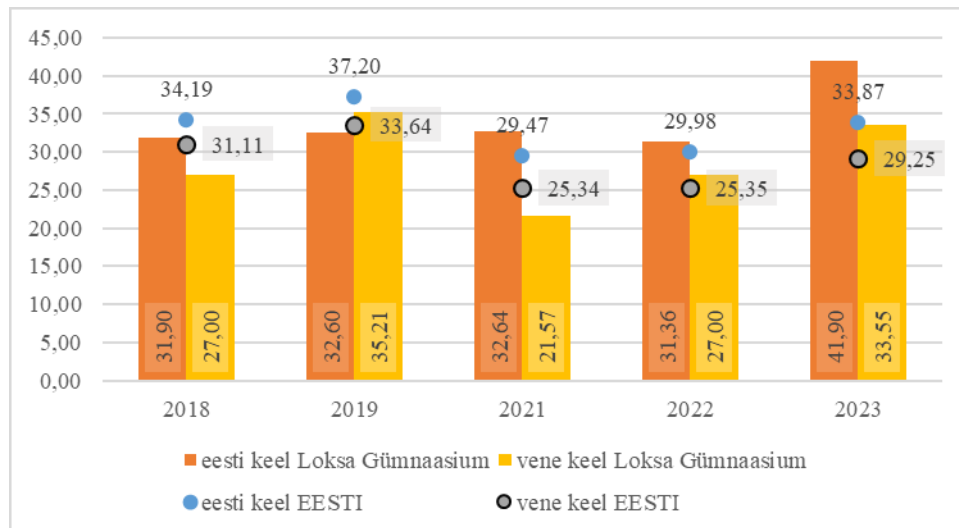
4.2. Põhikooli lõpu matemaatika lõpueksami keskmine tulemus on olnud Eesti keskmise lähedal (joonis 6).

Joonis 6. Lõpueksamite tulemused: matemaatika kokku.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

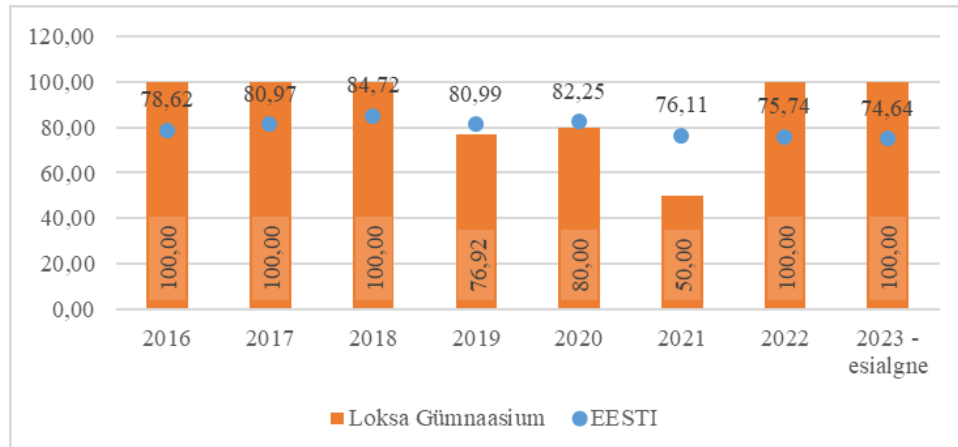
Eesti keeles põhikooli lõpetanute matemaatikaeksami tulemus on olnud valdavalt kõrgem kui vene keeles lõpetanutel ning viimastel aastatel ka kõrgem kui eesti õppekeeles lõpetanutel Eestis keskmiselt. Vene õppekeeles lõpetanute matemaatikaeksami tulemus on olnud mõnel aastal kõrgem ja mõnel aastal madalam kui vene õppekeeles lõpetanutel Eestis (joonis 7).

Joonis 7. Lõpueksamite tulemused: matemaatika õppekeelte lõikes.

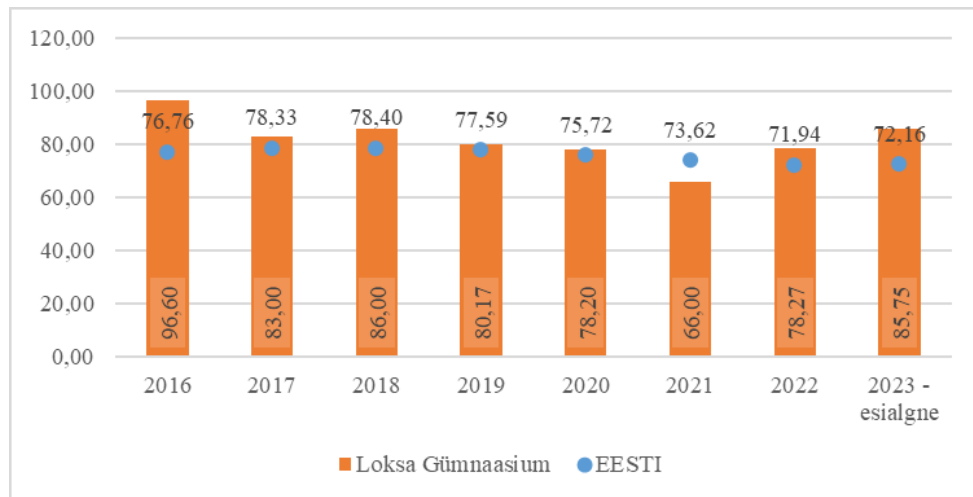
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

4.3. Koolis on gümnaasiumi eesti keel teise keelena riigieksamil viimasel kahel aastal B2 keeletaseme saavutanud kõik eksami tegijad (joonis 8) ning keskmine eksamitulemus on 2021. aastast alates paranenud (joonis 9). Seejuures on oluline, et kooli gümnaasiumiastmes on jäänud igal aastal õpilasi, sealhulgas lõpetajaid, vähemaks – kui 2022. aastal lõpetas gümnaasiumi 22 õpilast, siis 2023. aastal 11 õpilast, kellest peaaegu pooled tegid lõpetades eesti keel teise keelena lõpueksami ja peaaegu pooled eesti keele lõpueksami. 2023/2024. õppeaastal on 16.01.2024 seisuga 12. klassis 11 õpilast, 11. klassis 6 ja 10. klassis 5 õpilast. 2021. aastal lõpetas gümnaasiumi 5 õpilast. Seega saab trendidest eristuvaid tulemusi kõigi eksamite puhul tõenäoliselt tõlgendada nii, et üksikisikute tulemused mõjutasid kooli tulemust rohkem.

Joonis 8. Eesti keel teise keelena eksamil vähemalt B2-taseme saavutanute osakaal gümnaasiumi statsionaarses õppes, %.

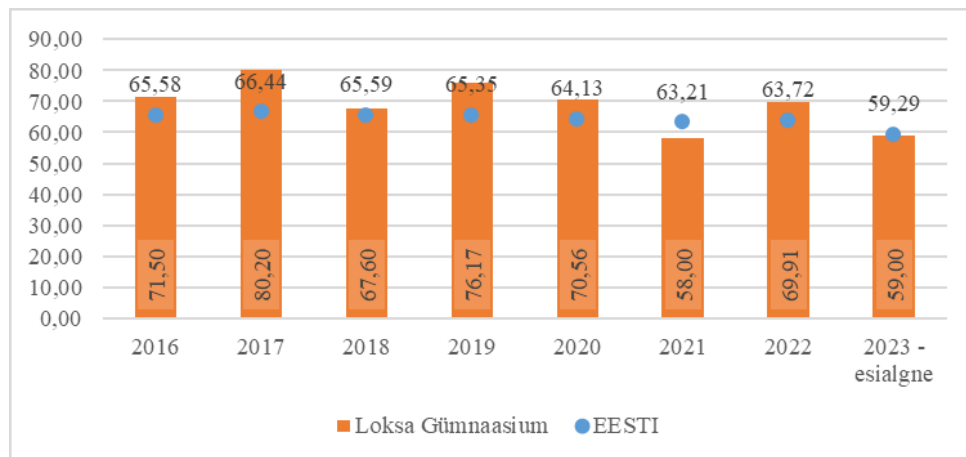
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 9. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keel teise keelena riigieksami keskmine tulemus.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

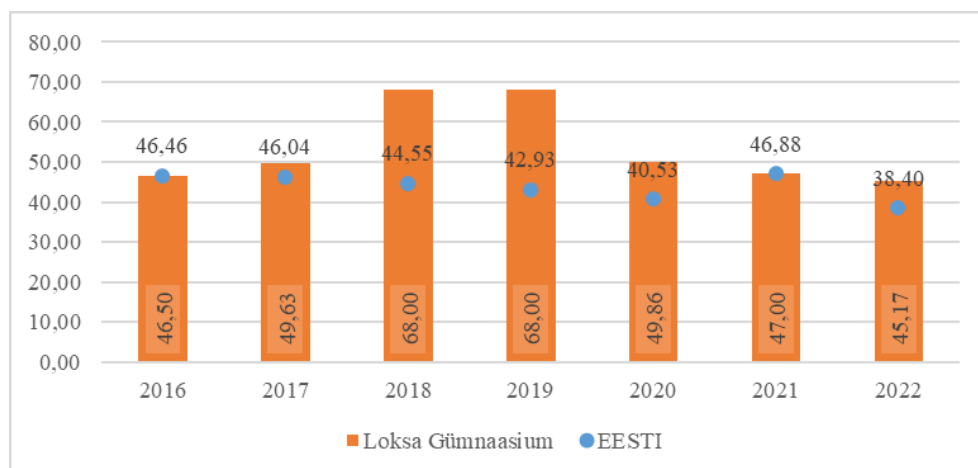
Eesti keele riigieksami tulemus on mõnel aastal Eesti keskmisest madalam ja mõnel aastal Eesti keskmisest kõrgem (joonis 10).

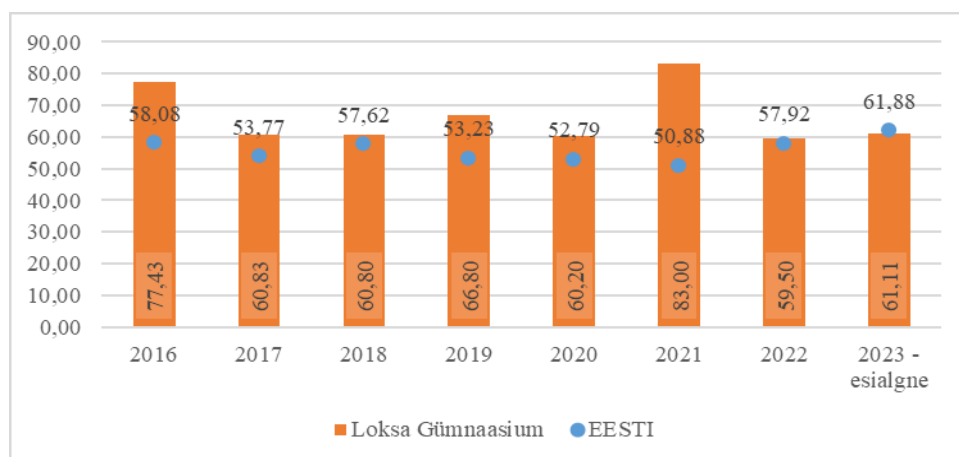
Joonis 10. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keele riigieksami keskmine tulemus.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

4.4. Ka kitsa ja laia matemaatika tulemused varieeruvad aastati, olles valdavalt siiski Eesti keskmisest pisut, kuid mitte märkimisväärselt kõrgemad (joonised 11 ja 12).

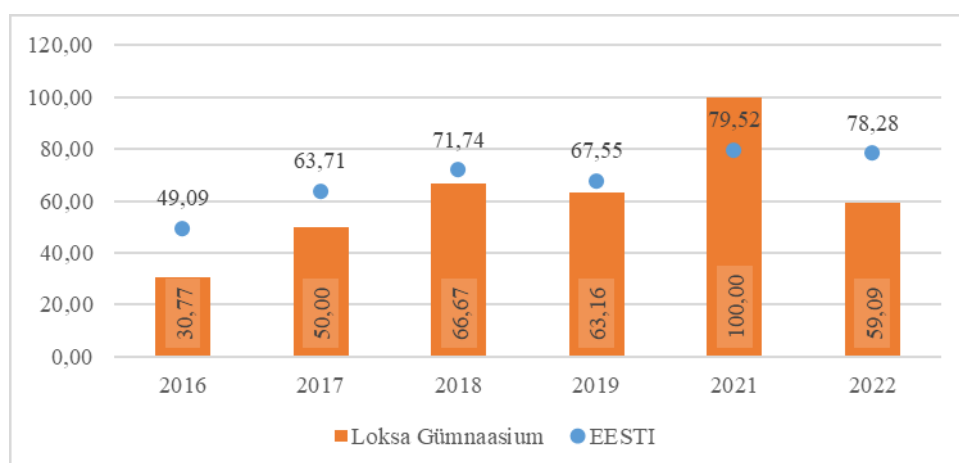

Joonis 11. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte kitsa matemaatika riigieksami tulemus.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 12. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte laia matemaatika riigieksami tulemus.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

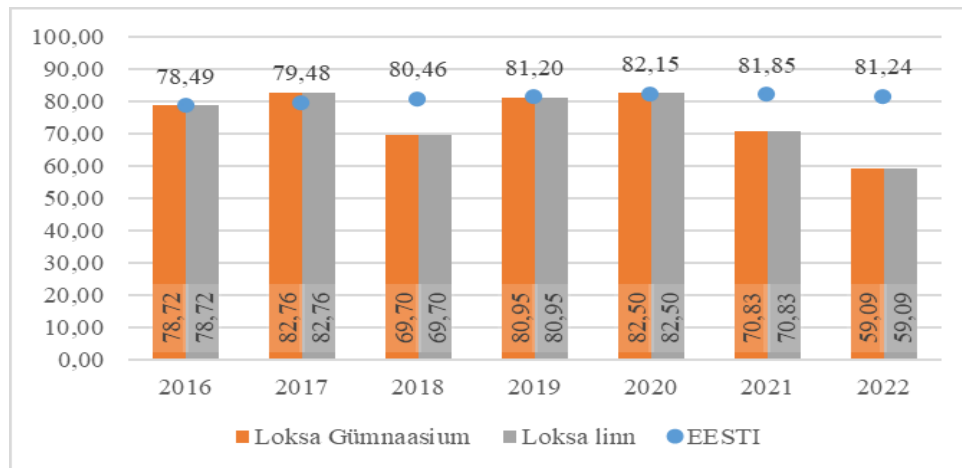
Vähemalt ühes võõrkeeles B2 keeletaseme saavutanuid on koolis olnud pigem Eesti keskmisest vähem, välja arvatud 2021. aastal (joonis 13), kui koolis oli vaid 5 lõpetajat.

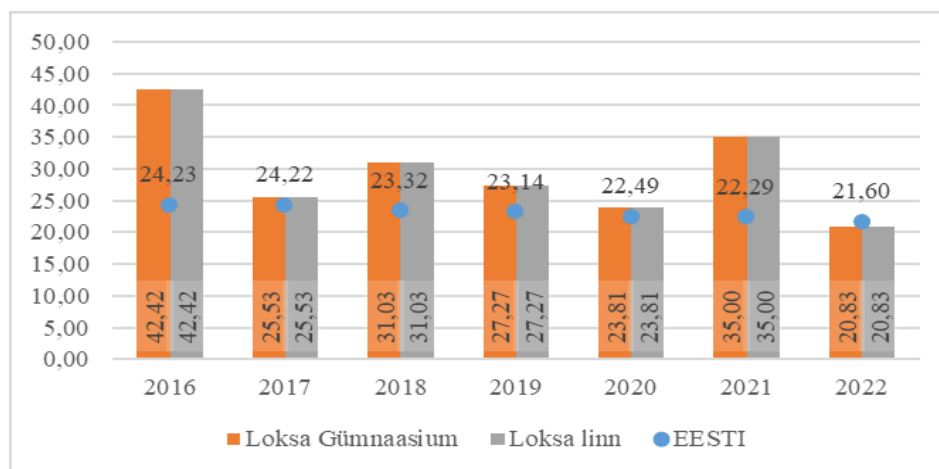
Joonis 13. Vähemalt ühes võõrkeeles B2-taseme saavutanud gümnaasiumi statsionaarse õppe lõpetajate osakaal, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

4.5. Keskkhariduse omandanute osakaal on neli aastat pärast kooli lõpetamist olnud valdavalt madalam kui Eestis keskmiselt ning viimastel aastatel on see veelgi vähenenud (joonis 14).

Kutsehariduse omandanute osakaal on olnud viis aastat pärast kooli lõpetamist suuremal osal aastatest Eesti vastavast näitajast kõrgem (joonis 15).

Joonis 14. Keskkhariduse omandanute osakaal 4 aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 15. Kutsealase hariduse omandanute osakaal 5 a pärast põhikooli lõpetamist, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

4.6. PGSi⁵³ kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks tuleb selgitada välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Sisehindamisel tuleb analüüsida õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnata nende tulemuslikkust. Järelevalves vaadeldi eelkõige, kuidas on hinnatud eesti keele õppe tulemuslikkust ning milliseid arendustegevusi õpilaste eesti keele oskuse parandamiseks ja eestikeelsele õppele üleminekuks on kavandatud.

4.7. Koolis on olemas „Loksa Gümnaasiumi sisehindamise läbiviimise kord“, direktor on selle dokumendi kinnitanud⁵⁴. Kord sätestab⁵⁵, et sisehindamise käigus tuleb eelnevalt kogutud andmete põhjal analüüsida iga valdkonna tugevusi ja nõrkusi ning et sisehindamise aruandes peavad kajastuma⁵⁶ nii õppeasutuse tugevuste kui parendustegevuste kirjeldused.

4.8. Kool esitas järelevalves ettevõtliku kooli kvaliteedihindamise standardi põhjal koostatud dokumendi nimetusega „Loksa Gümnaasiumi aruanne 2021 sept. – 2023 juuni“, aruande kohta on samas dokumendis kirjutatud, et see on kinnitatud 01.01.1970⁵⁷ ja et dokument on koostatud

⁵³ PGS, § 78 lg 1.

⁵⁴ Direktori 30.08.2012 käskkiri nr 1-4/24.

⁵⁵ „Loksa Gümnaasiumi sisehindamise läbiviimise kord“, §-d 8, 9.

⁵⁶ „Loksa Gümnaasiumi sisehindamise läbiviimise kord“, § 13.

⁵⁷ Loksa Gümnaasiumi aruanne 2021 sept. – 2023 juuni, lk 2.

vajadust Ukrainast tulnud lastele tõlkida, õpilaste erinevat võimekust, sobivate ja jõukohaste õppematerjalide puudust, õpilaste ja lapsevanemate negatiivset suhtumist eesti keele õppimisse. Õnnestumiste seas väärib esiletõstmist õpetajatepoolne sobivate töölehtede, skeemide ja jooniste kasutamine ning õpilaste püüdlus tunnis kaasa töötada ja üksteist aidata.

4.11. Eestikeelset aineõpet ja eesti keele õpet b-klassides on analüüsitud ka nn mõttekoja 15.11.2023 koosolekul. Koosoleku protokollist selgub, et probleemid olid suures osas samad, kui eelnevalt käsitletud ankeetides, lisaks nimetati eestikeelsete õpikute keerulist sõnavara ja õpilaste väikest silmaringi. Õnnestumiste all nähti õppekäike, a- ja b-klasside õpilaste koostööd, pildimaterjali kasutamist. Koosolekul otsiti lahendusi, muu seas leiti, et õpetajad võiksid tundides aeglasemalt rääkida, õpilastele eestikeelsete lasteraamatute lugemist ja eestikeelse televisiooni vaatamist ning eestikeelseid huviringe soovitada.

4.12. PGSi⁶¹ kohaselt tuleb kooli järjepideva arengu tagamiseks koostada arengukava, milles määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad. Loksa Linnavalitsus on kehtestanud kooli arengukava aastateks 2020–2024⁶², milles on välja toodud õppeasutuse üldandmed, lühikirjeldus, väärtused, prioriteedid aastateks 2020–2024.

Arengukavas on mitmed eesti keele õpetamisega seotud prioriteedid, näiteks personali võimekuse arendamine tööks multikultuurses keskkonnas eri rahvustest õpilastega, tegevused selle eesmärgi saavutamiseks on õpetajate keeleõpe, et nad oleksid võimelised õpetama erinevates keeltes; lõimitud aine- ja keeleõppe ehk LAK metoodika kasutamine tundides; õpetajate psühholoogiline ettevalmistamine tööks muukeelsete õpilastega; õpetajate teavitamine erinevatest võimalustest ja metoodikatest muukeelsete õpilaste õpetamiseks. Kui paljudele õpetajatele keeleõpet planeeritakse, kuivõrd LAK-õppe metoodikat kasutada soovitatakse, kuidas ja mil määral õpetajaid muukeelsete õpilastega töötamiseks psühholoogiliselt ette valmistatakse või erinevatest metoodikatest teavitatakse, dokumendist ei selgu. Kooli personali kvalifikatsiooni tõstmiseks planeeritakse erialaseid ja pedagoogilisi täiendkoolitusi, kuid milliseid täpselt ja mil määral, ei ole välja toodud. Ressursside juhtimise valdkonnas on prioriteet õppematerjalide ja vahendite kaasajastamine, selle eesmärgi saavutamiseks on planeeritud korraldada aineõpetajate arutelusid parimate õppematerjalide leidmiseks, kuid milliseid õppeaineid see tegevus hõlmab, mil määral ja kuidas seda tehakse, kirjutatud ei ole. Üks prioriteet on eesti keele õppe tõhustamine põhikooli vene osa klassides, selleks planeeritakse taas õpetajaid täiendkoolitada, lisaks õpetamise metoodikat täiendada, keelekümblysega jätkata, põhikooli eestikeelset aineõppe programmi läbimõeldult kavandada ja rakendada ning põhikooli b-klasside lõpetajate eesti keele oskus B2-tasemele viia. Kuidas seda kõike tehakse, selgitatud ei ole. Prioriteet on ka muukeelse õpilaskonna loomine, milleks plaanitakse teiste koolide kogemustega tutvuda, eesti- ja venekeelsetele õpilastele ühiseid ainetunde ja üritusi korraldada, kuid ka selle prioriteedi puhul ei selgu, kuivõrd seda kõike teha planeeritakse. Enamik tegevusi on kavandatud kogu arengukava perioodiks.

Arengukavas on seotud mitmed eesti keele õppimise ja õpetamisega seotud eesmärgid, kuid need kõik on üldsõnalised. Kui puuduvad konkreetsed mõõdetavad indikaatorid ja kindlad tähtsajad, on keeruline eesmärkide täitmist või mittetäitmist hinnata.

4.13. Õppeaasta üldtööplaan on dokument⁶³, milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise

⁶¹ PGS, § 67 lg 1.

⁶² Loksa Linnavalikogu 03.09.2020. a määrus nr 13 „Loksa Gümnaasiumi arengukava 2020–2024 kinnitamine“.

⁶³ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.

aasta töö kokkuvõttest. Üldtööplaani tuleb vormistada alapunktideni vastavalt tegevusvaldkondadele. Igas alapunktis määratletakse ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad⁶⁴. Üldtööplaani peab õppenõukogu kinnitama⁶⁵ iga õppeaasta alguseks.

Koolis ei ole eeltoodust lähtunud – üldtööplaani on kinnitatud õppenõukogu 03.10.2023 koosolekul⁶⁶. Dokumendi esimeses osas on toodud õppenõukogu koosolekute ajad kuu täpsusega ja teemad, teise osa moodustavad töökoosolekud, mis toimuvad septembris, oktoobris, veebruaris ja märtsis või aprillis, esitatud on ka iga koosoleku teemad, neid on üks kuni kolm. Üldtööplaani viimane osa on tegevuskava, kus on planeeritud tegevusvaldkondade kaupa eesmärgid, tegevused, vastutajad ja tähtajad ning lisaks veel läbiviijad. Kokku on eesmärgid püstitatud 15, õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnas on neli eesmärki: ainetundide efektiivsuse tõstmine, erinevate meetodite kasutamine, õpilaste õpimotivatsiooni suurendamine, eestikeelsele õppele üleminek. Üldtööplaani eesmärkide saavutamiseks on kokku 51 tegevust, õppe- ja kasvatusvaldkonna eesmärkide täitmiseks on tegevusi 10, muu seas näidistundide videoteegi loomine, kolleegide tundide külastamine, keelekümblusklasside õppeprotsessi ja õpitulemuste seire ja analüüs, õues-, projekt- ja uurimusliku õppe meetodite laialdasem kasutamine. Millise mahuga videoteeki plaanitakse, kui palju ja milliste kolleegide tunde külastatakse ning kes seda teevad, mida mõeldakse õues-, projekt- ja uurimusliku õppe meetodite laialdasema kasutamise all, dokumendist ei selgu. Üldtööplaanis on küll eesmärgid ja tegevusi, mis arengukavast lähtuvad, kuid on ka niisuguseid eesmärgid ja tegevusi, mille puhul seos puudub. Ka ei ole kõik tegevused eesmärkidega seotud, näiteks õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnas on üheks tegevuseks õpilaste liikumisharjumuste suurendamine, mis on küll laste tervise seisukohalt mõistlik, kuid mida pole võimalik püstitatud eesmärkidega siduda. Üldtööplaani koostades tuleks kaaluda, kas on mõtet nii palju eesmärgid püstitada või püstitada neid pigem vähem ja tegeleda nendega põhjalikumalt.

Enamik tegevusi on esitatud üldsõnaliselt ja planeeritud terveks õppeaastaks, näiteks ei selgu üldtööplaani, milliseid koolitusi millal ja millises ulatuses läbi viiakse, millal toimuvad meetodikapäevad ja kui palju neid korraldatakse. Kui puuduvad indikaatorid ja mõõdikud, on keeruline analüüsida ja hinnata, kas ja kuidas said planeeritud tegevused tehtud ja millises ulatuses said eesmärgid täidetud.

4.14. Ettepanekud direktorile

- 4.14.1. Eesti keele õppimise tulemusi analüüsides kavandada konkreetseid tegevusi nii õppe kvaliteedi tagamiseks kui õpetajate arendamiseks.
- 4.14.2. Korraldada õpilastele, vanematele ja õpetajatele küsitlusi, milles uurida eesti keele ja eestikeelse õppimise ning õpimotivatsiooniga seonduva kohta, et saada analüüsiks erinevaid andmeid ning kooli tugevused ja parendusvaldkonnad paremini välja selgitada.
- 4.14.3. Seada arengukavas konkreetseid sihid, mõõdikud ja indikaatorid, mida mingi tegevusega saavutada tahetakse, et oleks lihtsam mõõta, kas ja kuidas eesmärgid täidetud said.
- 4.14.4. Seada arengukava eesmärkide saavutamiseks kindlad tähtajad, et oleks võimalik arengukava ajalist täitmist hinnata.
- 4.14.5. Seada üldtööplaanis konkreetseid sihid, mõõdikud ja indikaatorid, mida mingi tegevusega saavutada tahetakse, et oleks lihtsam mõõta, kas ja kuidas eesmärgid täidetud said.

⁶⁴ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.

⁶⁵ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökorra“, § 2 p 2.

⁶⁶ Õppenõukogu 03.10.2023 koosoleku protokoll nr 1-3/2.

